

[Holstein.]

son i det, Grundbeskatningspromillens eller -procentens Størrelse indvirke efter lidt kortere eller længere Tids Forløb paa Grundværdien, ellers vilde der jo slet ikke være nogen Mening i det ærede Medlems Grundværdibeskatningspolitik, og hvad vil saa i Virkeligheden Jordvurderingen betyde, hvis dette ikke skulde influere, naar det vitterligt for den, der har Bruget, kommer til at influere saa overordentlig meget?

Der er dernæst et Spørgsmaal, som flere ærede Talere har berørt, men som jeg gerne vil have nærmere priceret. Det er Spørgsmaalet om de Midler, Ansøgerne skal raade over, naar de vil erhverve Husmandsbrug. Der staar i Regeringens Forslag, at den paagældende skal *have til Raadighed* de Midler, som er nødvendige til Erhvervelse af et Husmandsbrug, altsaa indenfor visse Grænser, og i Venstres Forslag staar der, at han skal være *Ejer* af disse Midler. Det staar der i Venstres nye Forslag, som ligger paa Tingets Bord, og det ærede Medlem Hr. Clausager slog i øvrigt til Lyd for — og jeg synes med fuldkommen Ret, jeg kan ganske slutte mig til hans Betragtning —, at de Landarbejdere, som selv har sparet sammen af deres Arbejds løn og sat den i Sparekassen, altsaa har egne Midler og har vist Selvstændighedstrang og Evne til at disponere, at de skal fremfor alle andre have Fortrinsret til Statshusmandsbrug.

Men det forudsætter rigtignok, at den paagældende er Ejer, og at disse Midler er erhvervet gennem hans Arbejde, for hvis de f. Eks. er erhvervet gennem Arv eller Gave fra velhavende Slægtninge, er der egentlig ingen Grund til at give ham Fortrin fremfor den, der ingenting har.

Jeg sympatiserer med og forstaar Gaardmandens Ønske om at kunne hjælpe sine Sønner, og naar han ikke kan købe Gaarde til dem — og det kan han sandelig ikke under de Konjunkturer, vi nu har — og Sønnerne er opdraget ved Landbruget fra Børn af, er det naturligt, at han med Glæde benytter sig af Adgangen til at skaffe dem et Statshusmandsbrug med moderat Statslaan, det er der mange, der gør, og det er fuldt forstaaeligt. Men jeg synes ikke, det er rimeligt, at den velhavende Gaardmands søn, som har egne Midler — han kan have faaet dem af sin Fader, han kan have laant dem rentefrit, eller hvordan han nu har faaet dem —, skal gaa forud for den Landarbejder, der ingenting har, men i øvrigt er kvalificeret.

Jeg har altsaa ikke noget imod, at Gaard-

manden drager Fordel af Statens Støtte til at skaffe Sønner i Vej; men saa kunde det maaske dog i og for sig være berettiget at rejse det Spørgsmaal, om det ikke vilde være lige saa rimeligt, at smaa næringsdrivende og Middelstandsfolk i Byerne kan faa Statshjælp paa billige Vilkaar til at skaffe deres Børn et lille Erhverv, et Haandværk, en Detailhandel, og hvad det nu kan være. Hvorfor skulde det ene egentlig være mere retfærdigt end det andet? Jeg indser det ikke.

Derfor har jeg ogsaa Gang paa Gang slaaet til Lyd for, at hele denne Lovgivning havde en dobbelt Side, som i lige Grad tog Sigte paa Byernes Middelstandsbefolkning og den mindre bemidlede Befolkning paa Landet, og at man burde søge tilvejebragt en ligelig Ordning, for saa vidt der fra Statens Side skal ydes billige Laan og i et vist Omfang Tilskud.

Dernæst vil jeg gerne gøre en Bemærkning til det ærede Medlem Hr. Fraenkel, som sagde, at han var Tilhænger af Husmandsbrugene og den intensive Bedrift, og motiverede dette baade socialt og økonomisk. Hvad det sociale angaar, forstaar jeg hans Betragtninger fuldt ud, og hvad det økonomiske angaar, tror jeg ogsaa, at det ærede Medlem Hr. Fraenkel og jeg i Virkeligheden er ganske enige, blot vil jeg fremhæve, at det kan jo ikke nytte noget, at vi ved Hjælp af statsfrembragt forøget Landbrugsproduktion gennem Statshusmandsbrug faar et saadan Overskud af Landbrugsprodukter, at vi ikke kan afsætte dem eller kun afsætte dem med Tab, fordi de Priser, der kan faas, ikke svarer til Produktionsomkostningerne.

Derfor staar og falder, hvad der vist i Virkeligheden ogsaa var det ærede Medlems ledende Betragtning, en fortsat Tilvejebringelse af disse Statshusmandsbrug — i Traad med den Udvikling, der hidtil har været, og som det nu synes, at baade Venstre og Regeringen ønsker fortsat i endnu stærkere Tempo — den staar og falder med Markedsspørgsmaalet. Og derfor kan jeg ikke komme til anden Konklusion end den, jeg sluttede med i Gaar, at det er virkelig et overmaade pauvert og elendigt Bidrag Partiet Venstre paa Rigsdagen yder til Lettelse af Landbrugs krisen for baade de store og de smaa Landbrugere.

Thi hvad Markedsspørgsmaalet angaar, har der saa sandelig endnu ikke lydt anden Røst fra Venstres Teoretikere og saakaldte sagkyndige udenfor Rigsdagen eller fra Partiets Medlemmer her i Rigsdagen end nøjagtig den Tale, som Sekretær i Land-